

Aan de Minister van Economische Zaken

nota
TER BESLISSING

Kamerbrief 'Investeren in een weerbare en toekomstbestendige economie: het 3%-R&D-actieplan'

Parafenroute

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Innovatie en Kennis

Auteur

TER BESLISSING
Datum
17 juni 2025

Kenmerk
DGBI-I&K / 99469521

Kopie aan

Bijlage(n)
4

Aanleiding

In het regeerprogramma is de ambitie opgenomen dat Nederland in 2030 3% van het bruto binnenlands product investeert in onderzoek en ontwikkeling (R&D). Ter uitvoering van deze afspraak is aan de Tweede Kamer toegezegd om uiterlijk in het derde kwartaal van 2025, en indien mogelijk eerder, een actieplan aan te bieden met voorstellen om deze doelstelling te realiseren. Met de bijgevoegde Kamerbrief wordt invulling gegeven aan deze toezegging. De brief bevat het actieplan dat in samenwerking met publieke en private stakeholders is opgesteld, en wordt ter besluitvorming aan u voorgelegd met het oog op verzending aan de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

- Geadviseerd wordt om akkoord te gaan met verzending van de bijgevoegde Kamerbrief over het 3%-R&D-actieplan en bijbehorende bijlagen aan de Tweede Kamer voor het zomerreces, via agendering in de Ministerraad;
- en om akkoord te gaan met de voorgestelde communicatieaanpak.

Kernpunten

- De 3%-doelstelling is een Europese afspraak uit de Lissabonstrategie en is in het recente rapport van Mario Draghi, genoemd als cruciaal voor het versterken van concurrentievermogen en de strategische autonomie van de EU ten opzichte van de VS en China. In het Regeerprogramma is de ambitie opgenomen om deze doelstelling in 2030 te realiseren.
- Uit recente analyses van TNO en het Rathenau Instituut blijkt echter dat Nederland zonder aanvullend beleid de 3%-doelstelling in 2030 niet zal

halen (zie Bijlage 1). TNO schat in dat R&D-investeringen in Nederland in 2030 zullen terugvallen tot 2% van het bbp.

- De inschatting is dat er in de periode 2026–2029 circa €14,9 miljard aan *aanvullende* publieke middelen nodig om de 3%-doelstelling te realiseren. Deze investeringen zijn nodig om private investeringen te mobiliseren en het bestaande investeringsgat van circa 1 procentpunt bbp (structureel >€12 miljard per jaar) te dichten.
- Het niet realiseren van de 3%-doelstelling leidt tot lagere productiviteitsgroei, minder innovatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen en grotere technologische afhankelijkheden.
- Om deze trend te keren is een actieplan opgesteld in samenwerking met ongeveer 30 publieke en private partijen, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Het actieplan bevat negen samenhangende beleidsopties die gericht zijn op: (1) het verhogen van R&D-uitgaven van bestaande bedrijven, (2) het faciliteren van opschaling van nieuwe R&D-intensieve bedrijven, en (3) het versterken van het vestigingsklimaat voor innovatieve bedrijvigheid. Deze acties zijn gevalideerd door TNO (zie Bijlage 2).
- Een deel van de voorgestelde maatregelen kan op korte termijn binnen reeds beschikbare middelen worden gestart, hetzij via verkenningen of pilots. Dit betreft onder andere de oprichting van een R&D-lanceerplatform, de doorontwikkeling van het innovatie-instrumentarium, versterking van kennisvalorisatie, het mobiliseren van institutioneel kapitaal, de verbetering van toegang tot experimenteerruimte, en de verkenning van een ARPA-achtige organisatie voor innovatiegerichte inkoop.
- Structurele opschaling en financiering van deze acties vergt in veel gevallen aanvullende politieke besluitvorming mogelijk door een nieuw kabinet.
- Eén van de acties die wordt genoemd in het 3%-actieplan is de Nationale Investeringsbank. In het actieplan lichten we deze optie toe, maar lopen we nog niet vooruit op de verkenning naar de integratie van Invest-NL en Invest International (i.s.m. FIN en BHOS). De verwachting is dat u de Kamer nog voor het zomerreces kunt informeren over de uitkomsten van deze verkenning in een aparte brief.
- De Kamerbrief is hoogambtelijk afgestemd met het ministeries van OCW en Defensie, gezien de gezamenlijke inzet op acties rond kennisvalorisatie, technisch talent en technologische soevereiniteit.
- Verschillende partijen, waaronder VNO-NCW, FME en de Techchampions, zijn positief over de brief en willen daarover graag samen met u naar buiten treden. Hierover is reeds contact met woordvoering. De communicatieaanpak werkt dit verder uit (zie toelichting).

Toelichting

Communicatieaanpak

- Met uw instemming werken we in samenwerking met de Directie Communicatie (DC) een moment uit waarbij u het 3% R&D actieplan aanbiedt aan vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Dit biedt u de gelegenheid om nader kennis te maken

met deze belangrijke partners, en benadrukt het brede draagvlak en de betekenis van het 3% R&D actieplan. (Aandachtspunt hierbij: voorkomen moet worden dat de verwachting wordt gewekt dat er aanvullende middelen beschikbaar komen.)

- Daarnaast werken we nauw samen met DC aan kansen om het plan ook aan een breder publiek te presenteren. Mochten deze zich voordoen, dan volgt een gedetailleerd voorstel over hoe we deze kunnen verzilveren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

- De organisatienamen in de 'Kernpunten' kunnen niet openbaar worden gemaakt, omdat dit bedrijfsgevoelige informatie is.